

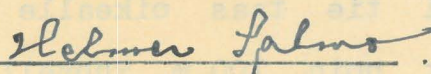
Kertomus tarkastusmatkasta, jonka allekirjoittanut teki syyskuun 11 ja 12 päivinä v. 1950 Sysmän pitäjän Voipalan kylän Lipanmäen uudistilalle.

Joulukuussa v. 1949 toi kirjakauppias Lavén Sysmän kirkokylästä Kansallismuseoon hopea-aarten (n:o 12400), jonka karjalaiseen siirtoväkeen kuuluva maanviljelijä Onni Jortikka oli löytänyt saman vuoden toukokuun 16 p:nä haltuunsa saamallaan Lipanmäen torpan maalta. Mainittu tila on n. 2½ km Sysmän kirkolta. Ensin mennään pari km Voipalan kartanoon vievää tietä, toisen kilometripylvään kohdalta kääntyy Suopeltoon vievä tie oikealle eli koilliseen. Suunnilleen puoli km tätä tietä vie pieni tie taas oikealle Lipanmäen tilalle, jonka rakennukset ovat noin 100 m Suopellon tiestä. Tilan rakennuksista oli valmiina vasta sauna ja navetta. Näistä rakennuksista on hopea-aarten löytöpaikalle matkaa n. 100 m itään päin pellon ja hakamaan reunassa. Isäntä Onni Jortikka oli raivannut pellonreunasta vaatimattomalta näyttävää kivikasaa, jonka keskellä oli isompi, kuvassa näkyvä kivi. Hän iski voimalla kovalta vaikuttavaan saveen, jolloin hopeaesineitä lensi ympäri ja osa niistä särkyi silloin. Jortikan kertoman mukaan esineet olivat yhdessä kasassa ja alkujaan nähtävästi johonkin kääreeseen pannut; kääreestä ei kuitenkaan enää ollut minkäänlaista merkkiä. Paitsi mainittua isoa kiveä oli esineitten ympärillä joitakin pikkukiviä, joita ilmeisesti myös oli käytetty esineitä peittämään. Minkäänlaista kalmistoon viittaavaa merkkiä ei löytökohdassa saattanut todeta, vaan on löytöä pidettävä kätkönä. Maa oli paikalla myös kovaa tinasavea,

jollaista ei tavallisesti ole kalmistopaikoissa. Löytöpaikasta on Päijänteen lahdelle matkaa linnuntietä lähes 1 km, mikä niinikään on selvä viite siihen, ettei hopeaesineitä ole pantu maahan hautaamismielessä. Sysmän Lipanmäen aarre kuuluu samaan luokkaan kuin muut Itä-Suomen hopea-aarteet sekä Kuhmoisten ja Nastolan pronssiesineitä sisältävät kätköt.

Mainittakoon, että Lipanmäen vieressä, sen koillispuolella on n.s. Hörhänmäki, missä sijainneessa torpassa on syntynyt professori Eliel Saarisen isä, joka yht'äkkiä pellolla kyntäessään päätti lähteä kouluun Jyväskylään (Kertoi kirjakauppias Lavén). Hän valmistui papiksi ja palveli myöhemmin sielunpaimenena Inkerinmaalla.

Helsingissä syyskuun 14 p:nä 1950

Helmer Salmo.

Kertomukseen liittyy valokuvia.

Liponmä, Voijala

15672

Liponmäen hopea-
aartien löytöpaikka
kuvattuna silan asuin-
koneilta käsin

15675

Liponmäki. Löy-
täjä Fortikka kätö
paikalla.

15673

Liponmäen aartien
löytöpaikalla seisovat
löytäjä ja kirjakuopp.
Larén

15676

Liponmäki. Kivi,
jonka vieressä esi-
mut olivat.

15674

Liponmäki. Löytäjä
Fortikka seisoo kätö
paikalla ison hiven
vieressä

15677

Hörhänmäki, jossa
Eliel Saarisen isä on
syntynyt.